

Trumpa įžanga suaugusiam pasakos skaitytojui

Šioje istorijoje yra 24 trumpos pasakėlės – istorijos apie nykštuką Tilį ir jo surastus paslaptinius kalnų gyventojus – kibučius. Po kiekvienos jų rasite pasakos uodegą – vieną ar du klausimus diskusijai („Pasikalbėk“) bei veiklos vaikams ir suaugusiesiems idėjas („Atlik“). Pasaką, jos siužeto vingius, istorijas kūrėme kartu su sūnumi Motiejumi. Įkvėpta mūsų pokalbių supratau, kad labai noriu paskatinti ir skaitytojus diskutuoti bei veikti kartu.

Todėl kviečiu nuo mažų dienų kurti skaitymo ritualus, kalbėtis knygos temomis ir užsiimti siūlomomis veiklomis.

Skaityti vaikams rekomenduojama ir tada, kai jie pramoksta ir skaito patys. Tai puikus būdas megzti ryšį, kurti mielus prisiminimus, skatinti vaiką skaityti ir domėtis knygomis. Jei skaitydami pridėsite išraiškos, garsų, judesių ar reakcijų, vaikai iš jūsų mokysis kūrybiškai interpretuoti skaitomą tekstą.

Pasakos uodegas kviečiu taip pat interpretuoti kūrybiškai – diskutuoti nebūtinai iškeltais klausimais,

o tais, kurie jaudina vaiką. Užtenka jo paklausti: „Kaip tu manai, kas čia nutiko? Kuri pasakos vieta labiausiai įsiminė ir kodėl?“

Svarbu girdėti ir matyti vaiką – jo amžių, būdą, interesus ir pagal juos adaptuoti veiklos idėjas bei diskusijų klausimus. Bendroje meninėje veikloje su tėvais vaikai atranda ir kitokį buvimą drauge, smagumą, mokosi neskubėti, patiria kūrybos džiaugsmą.

Knygoje daug temų ir, neabejotinai, ne visos gali vienodai rūpėti ar įtraukti. Man buvo svarbu pabarsyti sėklų jausmų pažinimo, šeimos, bendruomenės, tolerancijos, atvirumo, tradicijų temomis. Leiskite joms sudygti!

O prieš versdami kitą puslapį pamirškite, ką tik ką perskaitėte, ir pasimėgaukit. Nes svarbiausias pasakos su uodega tikslas – kalbėtis, būti drauge ir puoselėti ryšį.

Su meile – Kristina ir Motiejus

Užšalusi širdis

Ar esate kada buvę kalnuose? Kur aukštos, snieguotos žiemą vasarą viršūnės skrodžia dangų, kur laigo kalnų ožiukai ir švilpikai, tyliai sėlina lūšys, o danguje sklando plačiasparniai kalnų ereliai?

Vieno tokio kalno papėdėje – kartu su mama ir tėčiu – gyveno nykštukas Tilis. Garbingos Tilio giminės nuo neatmenamų laikų gyventa mažulyčiame namelyje po dideliu ąžuolu. Vasaromis savo mažais pirščiukais nykštukai lipdydavo vaško žvakeles, kuriomis pasišviesti tamsiais žiemos vakarais mėgo visi apylinkių gyventojai. Nykštukai draugiškai sugyveno su visais kalnų ir miškų gyviais. Po ąžuolo šaknimis įtaisytuose aviliukuose globojo bites, jos mielai aprūpindavo nykštuko šeimą žvakelėms reikalingu vašku. Prižiūrėdavo ąžuolo lizdeliuose išperėtus paukščiukus, kol jų tėvai skraidydavo ieškodami maisto.

Žiemop Tilis susiruošdavo lankyti apylinkių gyventojų. Kartu su žvakelėmis dalindavosi ir artėjančių švenčių džiaugsmu, nes jo širdis visuomet buvo kupina džiugesio ir šilumos. Kas rytą su pilnu krepšiu išeidavo iš namų, o kasvakar grįžęs pasakodavo tėvams apylinkių naujienas, kas vaikų susilaukė, kas kokios naujos veiklos susirado, o kas gyvena kaip gyvenęs – laimingas, kad niekas nesikeičia. Tilio apsilankymų visi kasmet labai laukdavo, nes jo dalinamas džiaugsmas padėdavo išgyventi tamsius ir šaltus žiemos vakarus.

Taip būdavo visuomet, bet ne šiemet. Pasibeldus žiemai, pabudo Tilis savo kambaryje namų palėpėje ir pajuto šaltį ir tuštumą krūtinėje, maždaug ten, kur širdis. Joje nebuvo jokio artėjančios šventės jausmo. Apsidairė savo nedideliame, bet jaukiame miegamajame, ir neužplūdo nei džiaugsmas, nei šiluma. Atsisėdo lovoje, kur buvo smagiausia klausytis tėčio skaitomos pasakos arba mamos dainuojamų dainų, bet širdis nesukrutėjo iš džiaugsmo. Nuleido kojas ant kilimo, ant kurio būdavo smagiausia myluotis ir rungtis su katinu, bet džiaugsmas buvo užšalęs lyg ledinės gėlės ant lango. Nedžiugino nei krėslas, kuriame smagiausia suptis, klausantis vėjo užavimų, nei lentyna, pilna nuotykių knygų.

Suprato Tilis: jei savo širdyje nerandi džiaugsmo ir šventės, tai su kitais niekaip jais nepasidalinsi. Kadangi jis mėgo veikti, o ne sėdėti ir laukti, nutarė eiti ieškoti to, kas pažadintų džiaugsmą jo širdyje. Iš palovio išsitraukė kelioninę kuprinę, įsidėjo ledo kirtiklį, gertuvę su beržų gira, kelis sausainius, mamos ir tėčio nuotrauką, susirado šiltas pirštines ir žygio batus. Ant lapo brūkštelėjo kelis žodžius tėvams, kad vakare gali ir negrįžti, – nenorėjo, jog jie be reikalo jaudintųsi.

Kai jau susiruošė, atsisveikindamas apžvelgė savo kambarį – tvarkingai paklotą lovę, ant pagalvės paliktą raštelį mamai ir tėčiui, margą kilimą, savo piešinius ant sienų ir uždarė duris. Tyliai nutipeno per koridorių, kad neišgirstų namiškiai, pravėrė laukujes duris ir, giliai atsidusęs, žengė į šaltį.

GAUDYK PASAKOS UODEGĄ!

Pasikalbėk:

- Kuriame kambaryje tavo namuose tau smagiausia būti? Kodėl?
- Kur smagiausia pabūti apsikabinus? Žaisti? Skaityti knygas?

Atlik:

- Susikurk arba dekoruok vieną iš smagiausių namų vietų. Pasidaryk iškabą, su tėvais apgalvok apšvietimą ir kitas patobulinimų galimybes.

Paslaptingasis prieglobstis

Nors ir spaudė šaltukas, laimė, sniego kalnuose dar nebuvo daug – tik šen bei ten baltavo lopinėliai, todėl eiti Tiliui buvo nesunku. Žingsniavo jis gan greitai, o kai pajuto, kad kojos nuvaro, saulė buvo žemai ir jis ėmė dairytis nakvynės.

Ne kartą buvęs žygyje, Tilis puikiai žinojo, kad geriausia nuo nakties vėjų slėptis kalnų oloje. Kaip tik tokia pasitaikė pakeliui ir jis greit šmurkštelėjo vidun. Daugumą olų netoli savo namų Tilis buvo ištyrinėjęs, tad ir dabar tikėjosi rasti jam įprastą urvą – kur vėjas pripučia lapų ir šakelių, užklydę gyvūnai palieka savo pėdsakų ir kvapo, o plyšeliuose žiemoja vabaliukai ir driežiukai. Ne viename tokiam Tilis buvo nakvojęs.

Tačiau kalnai tuo ir ypatingi: kai jau manai juos pažįstas, jie ima ir nustebina. Taip buvo ir šįkart. Įlindęs pro gana siaurą angą, Tilis išvydo duris, o jas pastūmęs atsidūrė neįtikėtino dydžio oloje. Kiek siekė Tilio žibinto šviesa, nesimatė nei olos galo, nei jos viršaus. Nykštukas šūktelėjo ir jo balsas ilgai aidėjo plačiuose skliautuose.

– Ištyrinėsiu olą po truputį, – pasakė Tilis balsu, lyg drąsindamas save, ir pasuko dešinėn. Paėjęs kelis žingsnius, jis dar labiau nustebė – jo žibintas apšvietė dar vienas duris. Genamas smalsumo, nykštukas jas stumtelėjo, o durys – tarsi kviesdamos – girgžtelėjo ir prasivėrė.

– Eeeeei! – šūktelėjo Tilis kiek garsiau, bet jam ir vėl atsakė tik aidas.

Kai Tilis įžengė vidun ir žibinto šviesa ėmė glostyti kambarėlio sienas, jis išvydo pasieniais sudėtas knygas, tarsi būtų patekęs į seną biblioteką. Siektelėjo vienos knygos, atvertė, ir iš jos iškrito skirtukas. Tilis pakėlė. Ant jo pamatė nupieštą širdį ir užrašą – „Mylimiausias“. Gerokai aprintas skirtukas, matyt, jau buvo pabuvojęs ne vienoje knygoje. Tilis prisėdo ant kambarėlyje stovinčio kėdės, užgesino žibintą ir užsnūdo, dar spėjęs mintimis aplankyti visus savo mylimiausius – mamą, tėtį, senelius ir mielus draugus nykštukus.

GAUDYK PASAKOS UODEGĄ!

Pasikalbėk:

- Ar esi buvęs tikroje bibliotekoje, o gal iš jos parsineštoje knygoje radai kokių netikėtumų?
- Ką labiausiai norėtum aplankyti mintimis?

Atlik:

- Pagamink knygų skirtuką bent vienam iš savo mylimiausių, kad kaskart paėmęs knygą jis prisimintų tave.

